

Sak: Revisjon av Saltfjellet - Svartisen nasjonalpark - Gåsvatnan landskapsvernområde - Saltfjellet landskapsvernområde - Semska - Stødi naturreservat og Storlia naturreservat

Til: Sveinung Bertnes Råheim
Fra: Kjell Eivind Madsen

Saksb.: Kjell Eivind Madsen
Tlf: 75531585
Dato: 19.5.2016
Sak: 2011/9453

Kopi til:

Side 1 av 17

Protokoll fra arbeidsutvalgsmøte 28. april 2016 - Mo i Rana

Revisjon og utvidelse Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og omkringliggende verneområder

Tid og sted: Møterom Havmannen, Rådhuset, Mo i Rana, 28.04.2016, klokka 11.00-17.30

Tilstede: Hilde Sofie Hansen, Siv Mossleth, Audgar Carlsen, Finn Asbjørn Jensen, Wenche Hjelmseth, Olav Terje Hoff (forlot møtet kl 15), Sveinung Bertnes Råheim

Forfall: Kurt Gaup, Eva-Stina Andersson og Nils Anders Walkeapää

Andre: Inge Ingvaldsen og Gunnar Rofstad (Midtre Nordland nasjonalparkstyre), Kjell Eivind Madsen (Fylkesmannen)

Referent: Kjell Eivind Madsen

Protokollen har vært til gjennomlesning hos alle som var på møtet i perioden 3. mai til 13. mai. Det var ingen innspill til protokollen og den ansees som godkjent.

Fylkesmannen ønsket velkommen. Etter en runde rundt bordet gikk Fylkesmannen gjennom mandat for utvalget og hva som har skjedd i saken siden forrige møte i arbeidsutvalget (AU).

Ingen av de samiske representantene møtte på møtet. Alle tre meldte forfall dagen før møtet og det ble forsøkt å finne andre representanter for de aktuelle reinbeitedistriktene uten at det lyktes. Det var enighet rundt bordet om at det var uheldig at representantene ikke møtte, men innkalling var sendt ut i god tid og det var for kort tid til å avlyse møtet av den grunn.

Mossleth tok ordet og mente det var vanskelig å se for seg avstemninger uten alle til stede og at mye av innspillene som er kommet støtter opp under de vurderinger AU har gjort tidligere. Noe som skulle tilsi at det ikke var grunnlag for å endre mening.

Råheim informerte så om at det fra sentralt hold er gitt signaler om at de ikke vil prioritere å slutføre prosessen. Det er da mulig at det som oversendes direktoratet kan bli «liggende i en skuff» der. Hansen opplyste at Rana kommune var kjent med dette og vill gi innspill til direktoratet om at det var ønskelig å få slutført prosessen raskt.

Vi tok deretter fatt på innspillene og særlig de punktene der Fylkesmannen og AU tidligere ikke har vært enige.

Verneform og avgrensning eksisterende vern

Dypen naturreservat

Det har kommet innspill om utvidelse av naturreservatet og om å innlemme Dypen i omkringliggende vern. Dette har ikke AU tidligere diskutert. Verneverdiene i området ble gjennomgått. Enighet om at Dypen skal bestå. Det gjøres mindre endringer i forskriften for å legge til rette for effektiv drift og vedlikehold av kraftlinje (deler av linja er nå revet, men noe består i nord i reservatet) og behov for enkel rydding av løvskog (bjørk) i flyttleia til reindrifta.

Gåsvatnan landskapsvernområde

Det ble enighet om at Gåsvatnan landskapsvernområde består, altså at det ikke omgjøres til nasjonalpark. Hovedargumentene var hyttebebyggelsen, «buffer» mot nasjonalpark, mye bruk og at en ikke ønsker strengere vern enn nødvendig.

Biotopvern i Gåsvatnan landskapsvernområde og utvidelse i Havvámåhkke

Deler av AU mente det ikke var behov for en styrking av vernet i disse områdene. Et flertall i AU gikk inn for biotopvern og utvidelse i Havvámåhkke.

Saltfjellet landskapsvernområde

Et flertall i arbeidsutvalget gikk for å beholde landskapsvernområdet, altså at det ikke omgjøres til nasjonalpark. Hovedargumentene var hyttebebyggelsen og at en ikke ønsker strengere vern enn nødvendig. Mindretallet mente at når man tar ut de store tekniske inngrep fyller området kriteriet for nasjonalpark og hensynet til forenkling bør vektlegges.

Biotopvern fjellrev

Det er enighet om at landskapsvern ikke kombineres med biotopvern for fjellrev, dette pga at fjellrev nå er prioritert art og dermed beskyttet uavhengig av vern.

Endring av vernegrense langs E6 og jernbane

Det ble framholdt som viktig at alt av tekniske inngrep som ligger i umiddelbar nærhet av E6 og jernbane «arronderes ut». AU er enig i at det gjøres en slik endring av vernegrensene langs E6 og jernbane.

Semka-Stødi naturreservat og ferdselsrestriksjoner

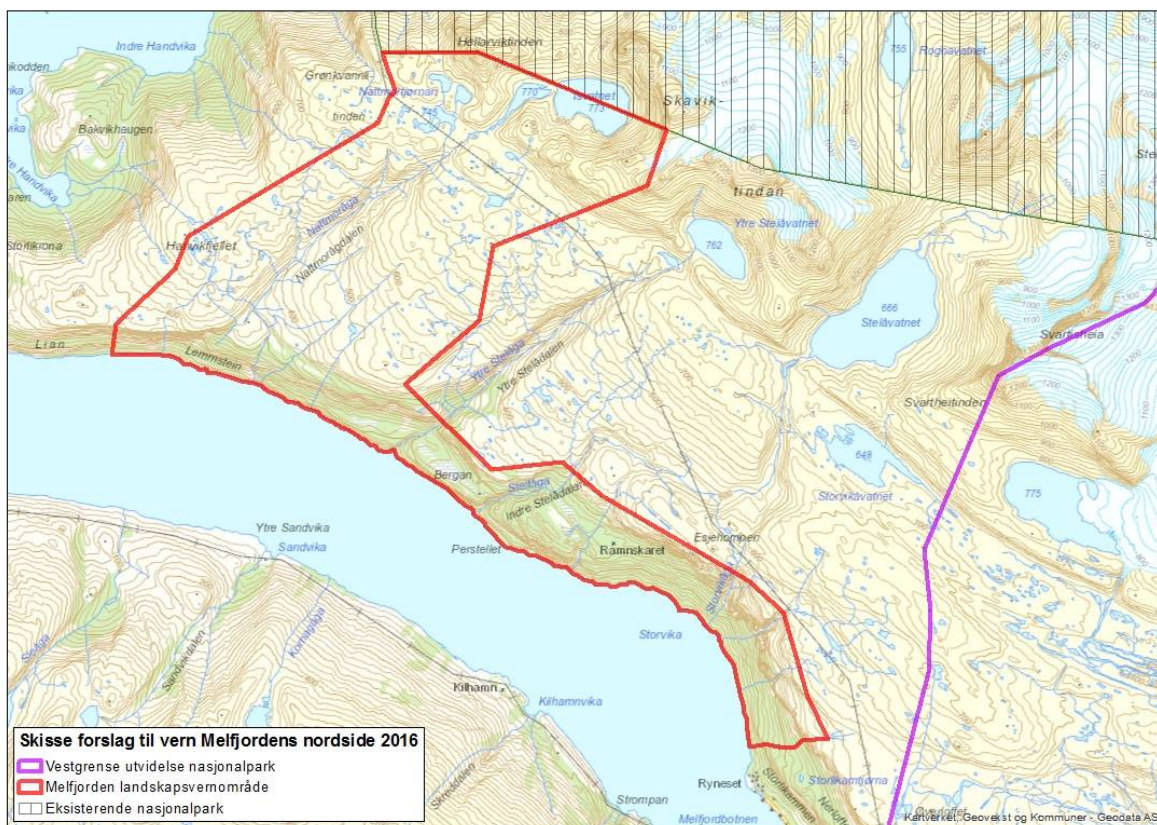
Enighet om at ferdselsrestriksjonene oppheves. AU delt på midten om naturreservatet skal bestå eller inngå som del av landskapsvernområdet.

Utvidelsesområdene i Rana og Rødøy

Melfjordens nordside

Det ble enighet i AU om å følge kompromissforslaget fra Rødøy kommune. Det vil si at utvidelse av nasjonalparken stoppes mot vest av nedbørfeltet til Indre Stelåga. De rike løvskogslie utover Melfjorden foreslås som landskapsvern inkludert Nattmorågas nedslagsfelt opp til nasjonalparkgrensen. Fylkesmannen har i etterkant av møtet laget et

forslag til kart. Vedlagt protokollen finnes en beskrivelse av de avveininger som er gjort i kartarbeidet.

Det er dermed enighet i AU om et kompromiss som skal sikre de vesentligste verneverdier, men ikke være til hinder for konsesjonsbehandling av utbygging av Indre og Ytre Stelåga til kraftformål. Verdiene i området må vurderes ved eventuell konsesjonsbehandling.

Glomdalen, Austerdalsvatnet, Blakkådalen, Tespa, Bjøllåga og Storlia naturreservat.

Her er arbeidsutvalget enige om utvidelser og at Storlia naturreservat innlemmes i nasjonalparken. I Blakkådalen tas det inn i forskriften for reservatet at det kan hogges ved til Statskogs hytte. Langs Austerdalsvatnets nordside følges dagens vannstand.

Privat grunn

I høringa kom ytterligere innspill om endring av vernegrensen på privat grunn. Flere i arbeidsutvalget mente disse innspillene var kommet for seint i prosessen til å vurderes. Innspillene er altså kommet i høringa, men ble ikke fremmet ved oppstart av planarbeidet. Det ble påpekt feil i det ene kartet med tanke på eiendomsgrensen mellom Osbakk og Ramskjell i Beiar. Fylkesmannen retter opp dette.

Et flertall i arbeidsutvalget gikk imidlertid inn for å endre grensen i Tømmerdalen til fordel for private grunneiere slik at grensen der skal følge eiendomsgrensen mellom statlig og privat grunn. Denne grenseendringen ble meldt inn i prosessen ved høring av oppstartsmeldingen. Fylkesmannen ble bedt om å sjekke med eiendomsavdelinga hos Statskog om det er sikre grenser i dette området og om det er framkommet endringer i «matrikkelprosjektet». Mindretallet framholdt at det ikke var vesentlige hensyn som tilsa endring i området og at likebehandling opp mot andre private grunneiere tilsa at det ikke burde gjøres endringer i avgrensning.

Verneforskriftene

Formålsparagrafen: Enighet i AU om at det som har vært på høring er dekkende.

Bygninger: Statskog påpeker at de som grunneier ikke automatisk kan godta omgjøring av for eksempel et naust til hytte. Det er ulike avtaler med grunneier og naust er ikke en hytte. Foreningshytter/gjeterhytter har for eksempel festeavtaler som gjør at de ikke er salgbare. Dette er hytter som bygges der andre ikke får bygge og det er kun knyttet til den aktuelle bruken (for eksempel gjeting) og skal da tas bort om ikke bruken er aktuell lenger.

Enighet om at forskriftens 1.3 bokstav g bør hjemle også gjeterhytter i landbruk. Det ble også diskutert at bygninger ikke bør være større enn de må og at det må føres en restriktiv holdning til nye bygninger.

Forskriftens Punkt 2.4 om at «Miljødirektoratet kan ved særskilt forskrift forby beiting som kan skade eller ødelegge naturmiljøet»

AU ønsker ikke at dette punktet tas med videre. Bakgrunnen er at beiteretten er grunnleggende og ikke skal berøres. Fylkesmannen mener det er hensiktsmessig at forvaltningen har et slikt verktøy i et eventuelt tilfelle av alvorlig overbeite.

Elgjakt og motorisert ferdse!

AU mener formuleringen bør være at det kan gis tillatelse til «lett terrenggående motorkjøretøy (...)». Fylkesmannen opplyste at det på dette punktet kan være at overordnet myndighet overprøver en slik formulering, da det er etablert praksis i verneområdene at det tillates kjøretøyer opp til «lett beltegående (...)».

Mobilmaster

Alle i AU var av den oppfatning at det må være svært restriktivt om det innføres en hjemmel for å sette opp mobilmaster i nasjonalparken. AU var imidlertid delt i om det i det hele tatt skal åpnes for å sette opp mobilmaster. Det vil bli synliggjort i den videre saksbehandlingen at det her er ulik oppfatning. Fylkesmannen viste til nasjonale retningslinjer for oppføring av nødnett i verneområdene og mente det ikke bør tillates mobilmaster innenfor verneområdene.

Motorferdsel – tidsbegrensning

Eksisterende forskrift åpner kun for å gi tillatelser til bruk av snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytter i tidsrommet mars-april. Arbeidsutvalget var enige i at tidsbegrensningen tas ut av forskriften. Det vil etter dette være vilkårene i den enkelte dispensasjon og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplan som setter tidsbegrensningene. Bestemmelsen må utformes likt som for Junkerdal nasjonalpark.

Motorferdsel – funksjonshemmede

AU er enige om å innføre en hjemmel for å gi tillatelser til egne hytter, men kun til dette formålet. Det ble vist til at det er regelverk som lett «glir ut» og er vanskelig å forvalte og at det med nye motorferdselsregler vil finnes åpne turløyper som kan brukes for å «komme seg ut i naturen» også for denne gruppa.

Motorferdsel – reindriftas barmarkskjøring og bruk av luftfartøy

AU er enige om at det må være som i andre nasjonalparker – at reindriftas bruk av barmarkskjøretøy må ha tillatelse fra nasjonalparkstyret og at det presiseres at det kan gis flerårige dispensasjoner slik Landbruksdirektoratet har gitt innspill om. Det var litt diskusjon om bruk av luftfartøy bør være søknadspliktig, eller om det kan være unntatt søknadsplikt. Arbeidsutvalget landet på å anbefale at også dette er omfattet av søknadsplikten. For bruk av snøskuter videreføres eksisterende forskrift slik at det ikke er søknadspliktig i reindrift.

Motorferdsel – motorbåt i reindrift

Arbeidsutvalget ser ikke behov for at det åpnes for bruk av motor da det ikke er områder hvor bruk av båt er nødvendig for aktiv reindrift (flytting/gjeting). Behovet for bruk av båt knytter seg til andre aktiviteter, for eksempel fiske, og det er da ikke behov for å tillate bruk av motor. Å tillate dette vil også medføre økt motorferdsel til og fra de aktuelle innsjøene.

Motorferdsel – skadefelling store rovdyr

I tråd med saksfremlegget ønsker arbeidsutvalget at det gis en hjemmel for å tillate slik motorferdsel. Forvaltningsmessig ser arbeidsutvalget for seg at det kan gis «rammetillatelser» som så i akutsituasjoner håndteres av Fylkesmannen da nasjonalparkforvaltninga ikke har døgnkontinuerlig vaktordning.

Motorferdsel og åtejakt

Det er gjort endringer i motorferdselregelverket som tillater en viss bruk av motorferdsel på snødekt mark i forbindelse med lisensjakt på jerv. Gjelder utkjøring og tilsyn med jervbåser, utkjøring av åte og åtebu. Arbeidsutvalget mener verneforskriften må ta dette inn i tråd med forskriften for motorferdsel. Bakgrunnene er at forvaltning av store rovdyr i liten grad skal være forskjellig innenfor og utenfor verneområdene.

Motorferdsel – «bruk av motorkjøretøy på eksisterende veier for utøvere av tradisjonelt landbruk»

Som før høring mener et flertall i AU at dette punktet må inn i verneforskriften.

Bestemmelsene om vedlikehold osv. av vei til Nordlund gård av Jarbrufjell i Gåsvatnan landskapsvernområde

Arbeidsutvalget enig i at bestemmelsene må åpne for generelt vedlikehold, som ikke innebærer oppgradering til annen veiklasse (ihht forskriften om veier i landbruket) og at det er hjemmel for å kunne gi tillatelse til oppgradering.

Foreningshytter

Stor enighet om at det skal være svært restriktivt å sette opp nye foreningshytter. Og at det er tilstrekkelig med hytter i området i dag. Det må framkomme av saksbehandlingen videre i systemet. Likevel anbefale å beholde en hjemmel som åpner for å etablere foreningshytter.

Preparering av skiløyper

Enighet om at det innføres en hjemmel for preparering i forbindelse med Reinhornrennet. Noe uenighet om hvor mye det bør åpnes for preparering. Som et kompromiss ble det enighet om å foreslå å innføre en hjemmel for preparering av skiløyper i landskapsvernområdene etter traséer fastsatt i forvaltningsplan. Slik hjemmel skal ikke innføres i nasjonalparken.

Innspillet fra Saltdal kommune om grenseendring i Graddis for å åpne for snøskuterløype ble det slått fast at AU hadde tatt stilling til før høring og gått imot.

Til slutt ble det påpekt at det er nye signaler fra Klima- og miljødepartementet angående bruk av hest og sykkel i verneområder. Klima- og miljøministeren uttalte i forbindelse med presentasjon av stortingsmelding 18 (2015–2016) Friluftsliv — Natur som kilde til helse og livskvalitet at «Regjeringen foreslår å åpne for flere aktiviteter i verneområdene. Det vil si at det i utgangspunktet blant annet skal bli tillatt å sykle på eksisterende veier og stier i nasjonalparkene og i landskapsvernområdene. Regjeringen vil endre verneforskriftene i tråd med dette.» Fylkesmannen antar derfor det også vil bli gjort i denne saken.

Møtet ble avsluttet 1730. Følgende tema i høringsuttalelsene ble det da ikke tid til å komme innom. Fylkesmannen vil se på hvordan AU kan involveres i vurderingene, telefonmøte er aktuelt.

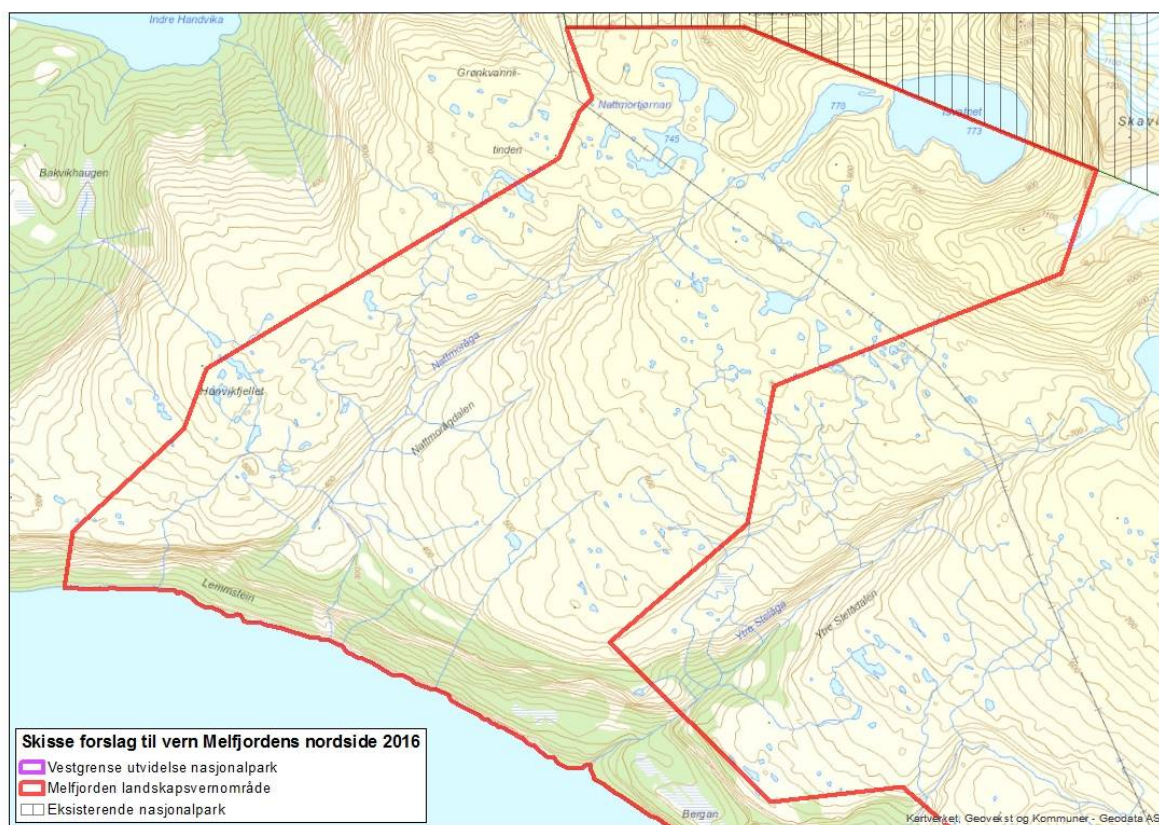
Kvisting av skiløyper – ikke diskutert i arbeidsutvalget tidligere.
Innspill knyttet til redningstjenestens motorferdsel – her foreligger nasjonale
retningslinjer
Jakt(hund)prøver i verneområdene

Tillegg Notat om vurdering vernegrense Melfjorden landskapsvernområde

I møte i AU inngikk FM og resten av AU et kompromiss om utvidet vern i Melfjorden. Fylkesmannen og AU anbefaler derfor en utvidelse va nasjonalparken i øst som strekker seg vestover til nedbørfeltet mot Indre Stelåga. Langs fjorden og tilknyttet Nattmorågas nedbørfelt anbefales Melfjorden landskapsvernområde opprettet. Med bakgrunn i diskusjonen i AU har FM utarbeidet grenser for dette området. Det var to forslag som ble sendt på høring, hvorav et større enn det landskapsvernet som inngår i kompromisset og et noe mindre, men i hovedsak samme avgrensning som det som foreslås nå.

Grensene er foreslått slik:

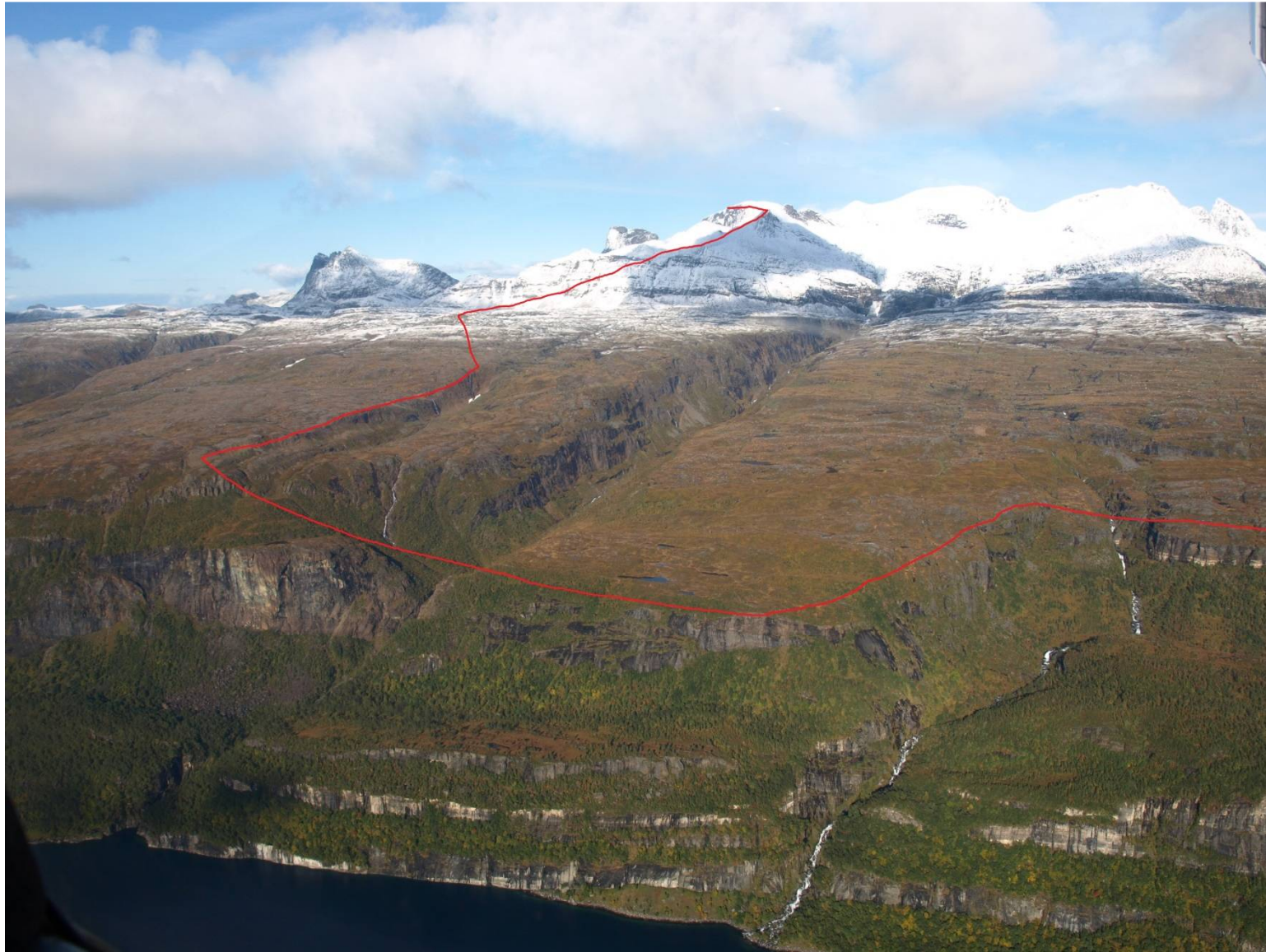
Ytre grense – Nattmoråga

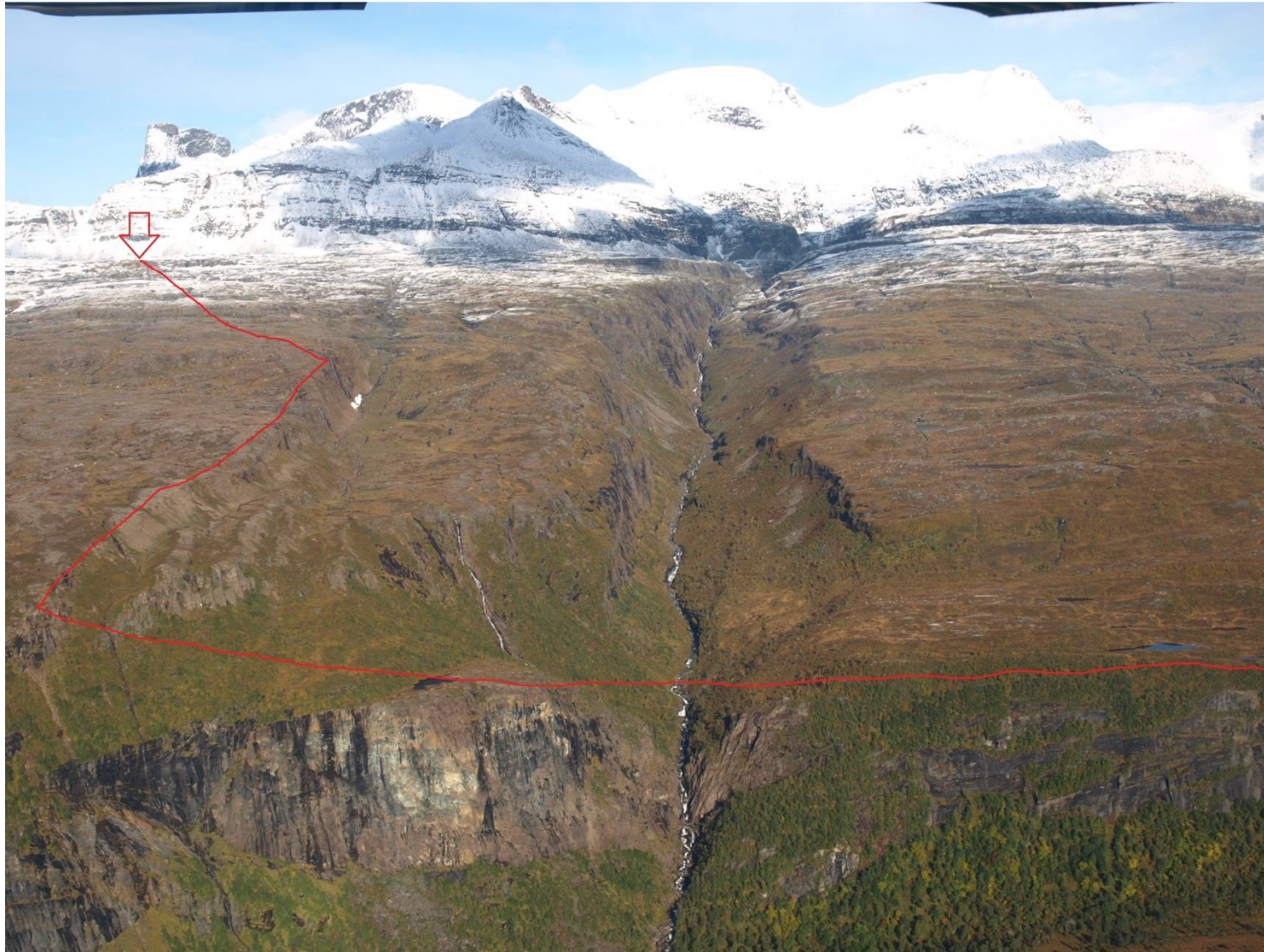
Kartet viser avgrensning av den ytre delen av Melfjorden landskapsvernområde. Poenget er å fange opp hele nedbørfeltet og samtidig prøve å følge gjenkjennbare strukturer i terrenget. Grensen startet i sjø vest av Nattmoråga, men øst for ytre grense ved høring (se eget kartvedlegg). Følger da tydelig riss/sprekk til topps (se bilde 1). Derfra grovt vestre grense for nedbørfeltet til Nattmoråga til nasjonalparkgrensen. I nord tas landskapsrommet rundt Isvatnet med. Videre ned mot sjøen går man inn i nedbørfeltet til Ytre Stelåga, men kun i øverste del (se eget kartvedlegg) til en tydelig geologisk struktur av olivinstein (se bilde 3). Derfra skrår grensen mot til tydelig berghammer ned mot sjø (se bilde 2 og 3). På Kanten av «loftet» brekker grensen 90 grader og krysser Ytre Stelåga til et «nedre loft» mellom Indre og Ytre Stelåga. Herfra følger grensen i stort avgrensingen av landskapsrommet slik det er gjort i landskapskartleggingen (se kartvedlegg og bilde 4). Det betyr også at det en del kalkberg langs Melfjordens nordside kommer innenfor landskapsvernet. Vi har valgt å avgrense landskapsvernet noe mot Melfjordbotn slik at grensen flyttes noe lenger utover fjorden enn ved høring. En tydlige liten bekk brukes som sørgrense.

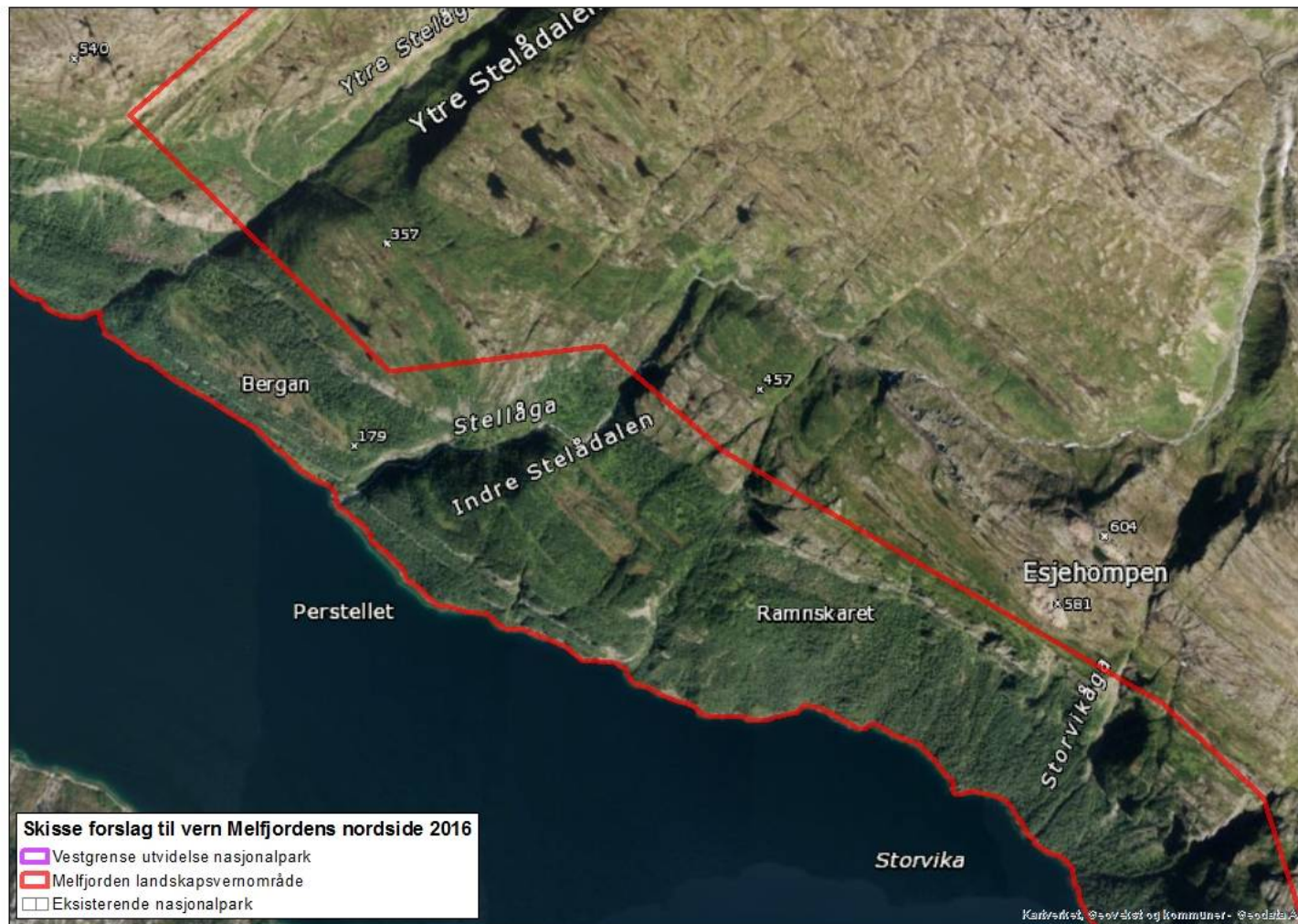
Bilde 1 Den røde streken på bildet viser veldig omtrentlig hvor grensen vil gå i terrenget. Fra sjøen følges et klart og tydelig riss mot toppen. Videre følges i grove trekk nedbørfeltet til Nattmoråga.

Bilde 2 Forslag grense midtpartiet. Ytre og Indre Stelåga midt i bildet.

Bilde 3 Ytre Stelåga. Pila markerer olivinsteinforeskomsten som er brukt som et grensepunkt.

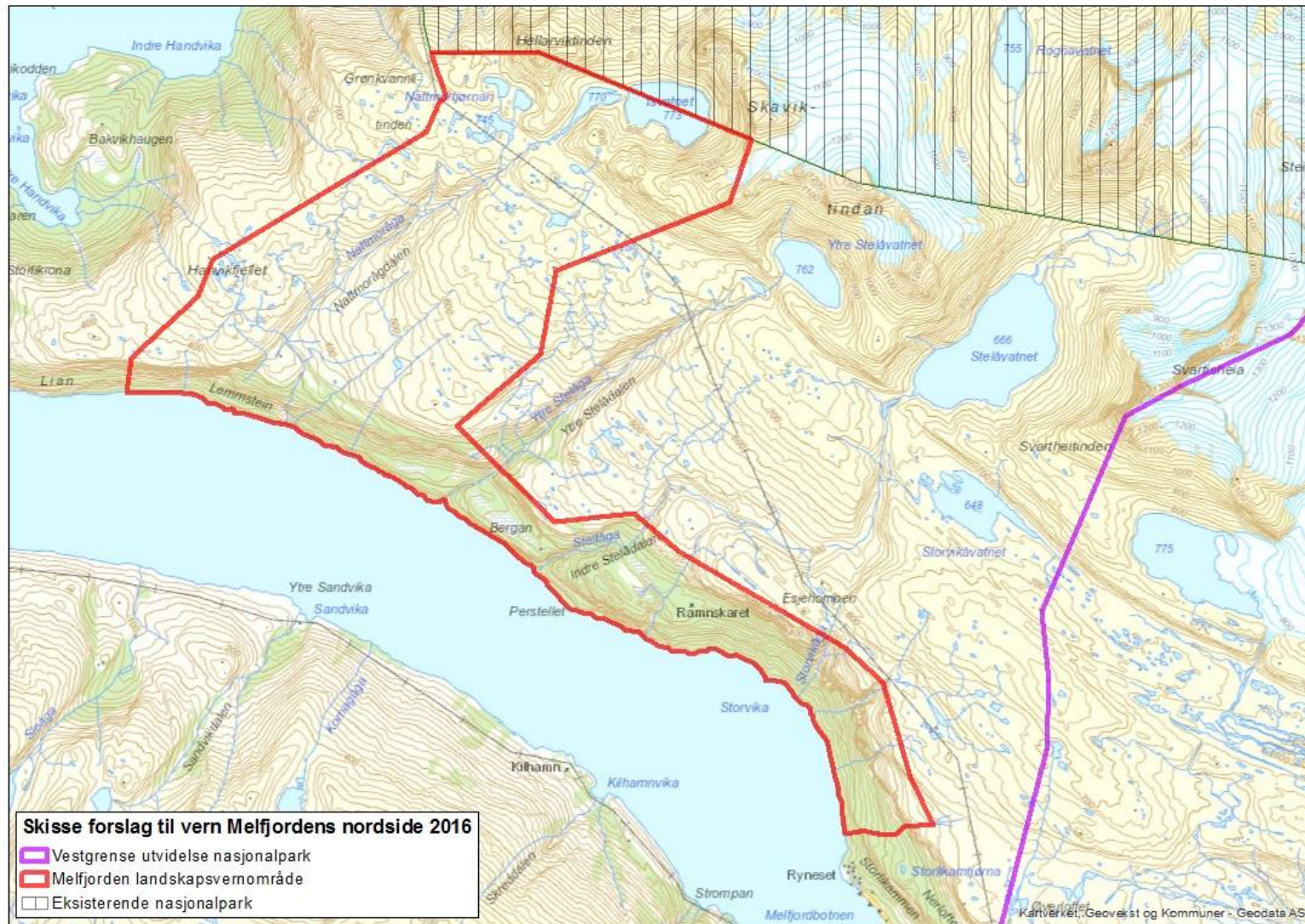
Bilde 4 Avgrensning indre Stelåga (ortofoto).

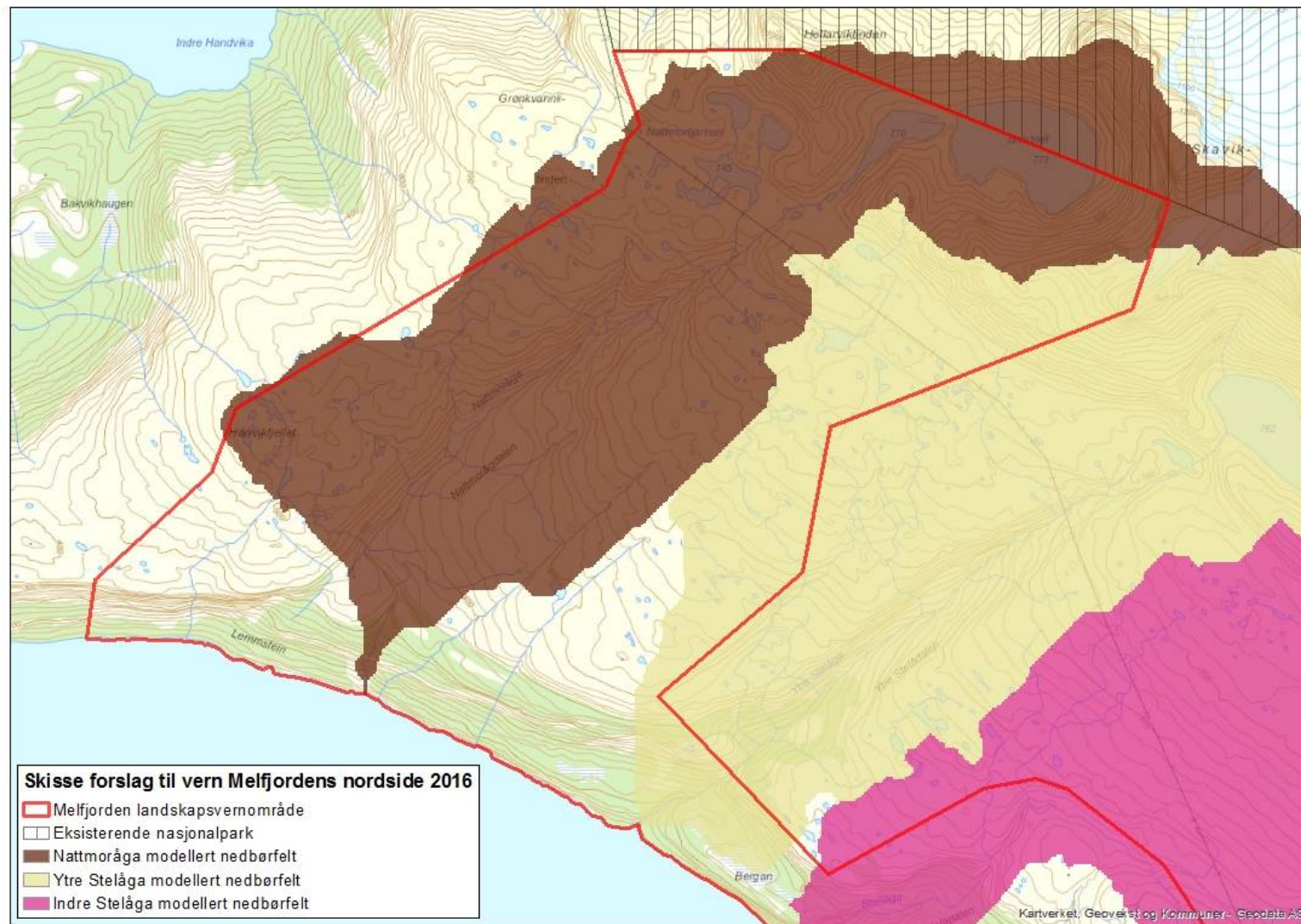
Bilde 5 Avgrensning Stolvika

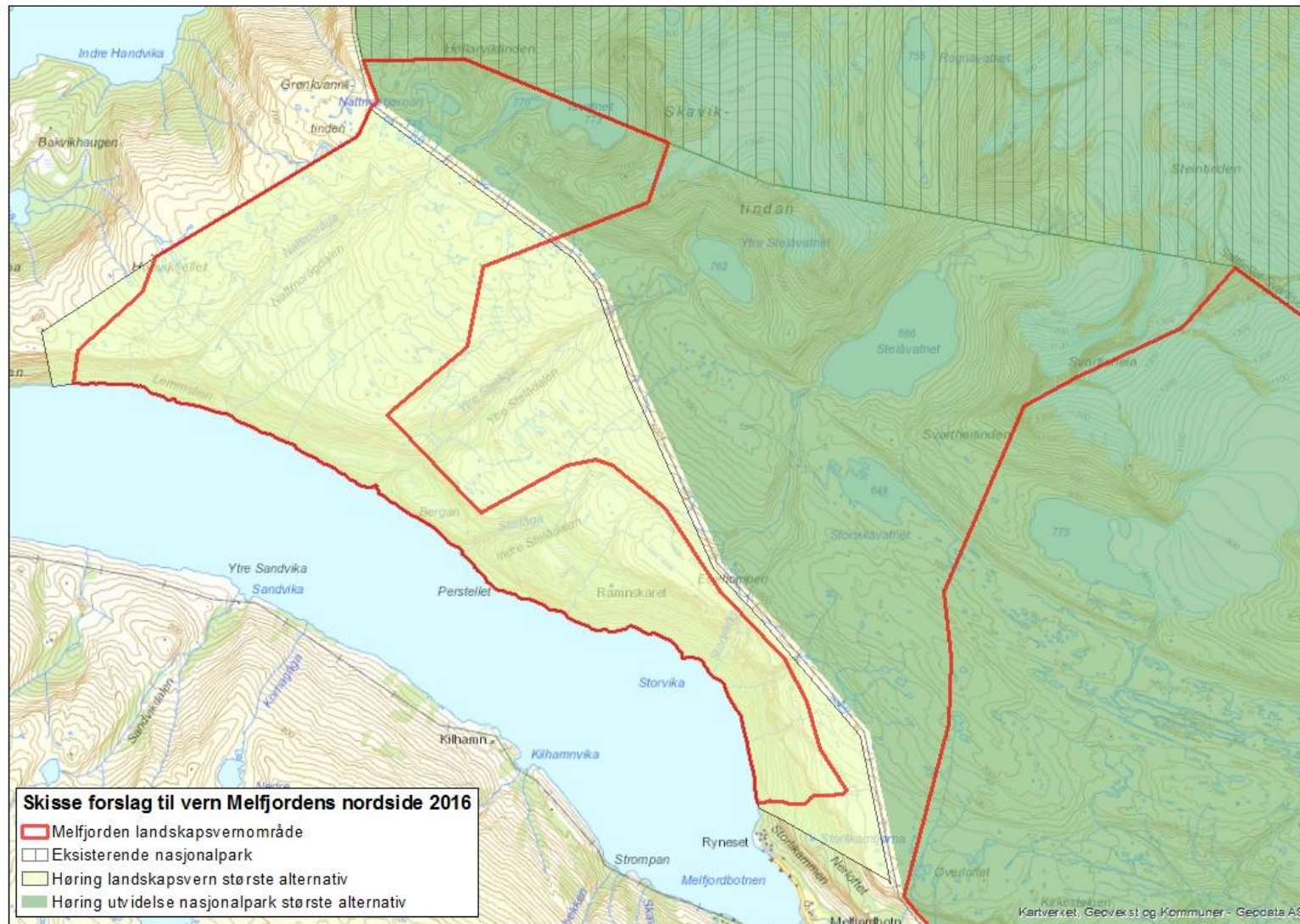
Bilde 6 Omtrentlig avgrensning mot Melfjordbotn. Sørgrensen er valgt å følge en litne bekk.

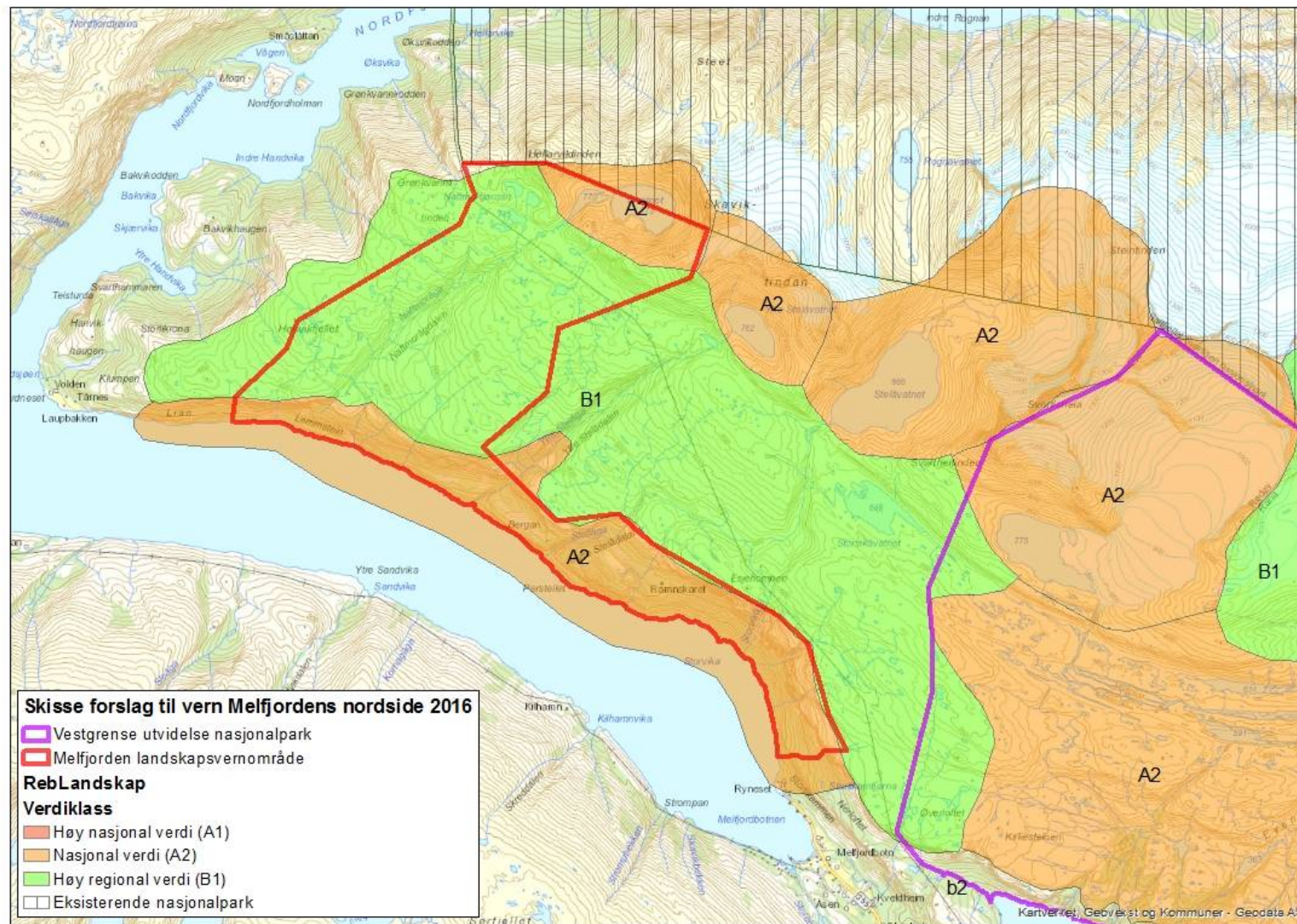
Kartvedlegg 1 Foreslått avgrensning av vern Melfjordens nordside

Kartvedlegg 2 Ytre del av Melfjorden landskapsvernområde med modellerte nedbørfelt

Kartvedlegg 3 Foreslått vern Melfjordens nordside med største høringsforslag i bakgrunnen

Kartvedlegg 4 Vern Melfjordens nordside med landskapskartlegging i bakgrunnen.